

MAH B.Ed CET 2009 Question Paper

Time Allowed :3 Hours | Maximum Marks :100 | Total Questions :100

निम्नलिखित निर्देशों को बहुत सावधानी से पढ़िए और उनका अनुपालन कीजिए :

1. परीक्षा सुरु होण्यापूर्वी 15 मिनिटे विद्यार्थ्यांना प्रश्नपत्रिका वाचण्यासाठी दिली जातील.
2. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
3. भाग 'अ' मध्ये असलेल्या बहुविकल्पीय प्रश्नांसाठी प्रत्येक प्रश्नाला 1 अंक दिला जातो. बहुविकल्पीय प्रश्नांसाठी नकारात्मक अंकन नाही. त्यामुळे सर्व प्रश्नांचा उत्तरे देण्याचा प्रयत्न करा.
4. ओ.एम.आर. शीटवर उत्तर देताना संबंधित गोल काढू नका आणि इरेझर किंवा हाइलाइटर वापरू नका.
5. प्रत्येक प्रश्नास त्याचे संबंधित अंक दिलेले आहेत.
6. भाग 'ब' चे प्रश्न उत्तरे शक्य तितके क्रमवारीने लिहा. जे प्रश्न आपल्याला येत नाहीत, त्यावर वेळ वाया घालवू नका.
7. वर्णनात्मक प्रश्नांच्या उत्तरे देताना सुंदर, स्पष्ट आणि वाचनीय लेखनावर विशेष लक्ष द्या.

1. यात्रेतील पॅकिंग ओलावा.

- (A) श्रमणदी
- (B) अंतर्जाल
- (C) दूषणि
- (D) संगणक

2. एका बुटकारा खेलाबोती सह मुली बसल्या आहेत. सुजाता ही सुनीता आणि सुरेखा यांच्यामध्ये बसली आहे, सुचित्रा ही सुमेधा आणि सुनीता यांच्यामध्ये बसली आहे. सुनीता सुमेधाच्या बाबुला बसली आहे तर सुचित्रा कोणत्या मध्ये बसली आहे ?

- (A) सुमेधा आणि सुचित्रा
- (B) सुजाता आणि सुचित्रा
- (C) सुजाता आणि सुनीता
- (D) सुजाता आणि सुमेधा

3. पहिल्या जोडीतील संबंध लक्षात घ्या, दुसऱ्या जोडीतील न दिलेला शब्द ओळखा.
डॉला : कैमरा :: हृदया : ?

- (A) वाहक
- (B) टाकी
- (C) पंप
- (D) सुहृदिकारक

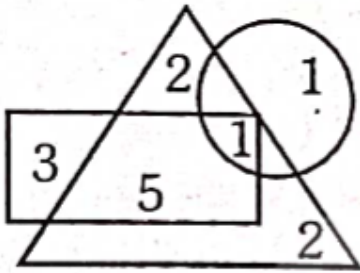
4. राम गोविंदपेक्षा उंच आहे. गोविंद सुमीतपेक्षा उंच आहे, सुमीत गोविंदापेक्षा उंच आहे. तर त्यातील सर्वोत्तम उंचता कोण ?

- (A) सुदेश
- (B) सचिन
- (C) महेश
- (D) गोविंदा

5. अ, ब, आणि क हे तीन भाष आहेत. ड हे ब चे वडील आहेत. ई हे क चं आई आहे. अलं प आणि फ हे दोन मुली आहेत. फ ही स ची मुळगी आहे तर ई ही चे स री नाते काय ?

- (A) सुन
- (B) मुलगी
- (C) सासू
- (D) आई

6. पुढील आकृतीत आयतात्मक अंक शाळेत एम.एड. पदवी घेणाऱ्या शिक्षकांचे आहेत. विभिन्न अंक आणि व्यवसाय मार्गदर्शन कोणके शिक्षकांचे आहेत आणि त्रिकोणात्मक अंक संगणक प्रशिक्षण शिक्षकांचे आहेत. तर एम.एड. झाले किती शिक्षक संगणक प्रशिक्षण असतं व्यवसाय मार्गदर्शन करणारे आहेत ?

- (A) 6
- (B) 8

- (C) 2
(D) 1
-

7. एका सांकेतिक लिपीत 2051389147 रूपये TEACHING तर 3851209147 ..... ?

- (A) CHEATING
(B) CHETTING
(C) HATCHING
(D) HEATCHING
-

8. दिलेले शब्दाचे पाण्यातील प्रतिबिंब कसे असले SMART ?

- (A) TRAMS
(B) SWAVL
(C) SMART
(D) TRAMS
-

9. एका मैदानात 'A' एका खांबापासून इंग्रजी 9 मीटर चालत गेला. 'B' आमच्या 12 मीटर चालत गेला तर त्या दोहांमध्ये किती मीटर अंतर आहे ?

- (A) 21
(B) 18
(C) 15
(D) 12
-

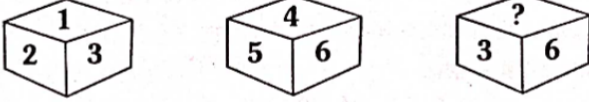
10. पुन्हा शृंगला पूर्ण करा. 2,4,8,11,37,148, ...

- (A) 14
(B) 18
(C) 33
(D) 22
-

11. i) काही कर्मचारी पदवीधर आहेत. ii) काही पदवीधर शिक्षक आहेत. यावरून काय निष्कर्ष निघतो ?

- (1) काही कर्मचारी शिक्षक आहेत
- (2) काही शिक्षक पदवीधर आहेत
- (3) सर्व शिक्षक पदवीधर आहेत
- (4) काही पदवीधर कर्मचारी आहेत

12. खालील एका-सांगण्याच्या तीन स्थिती दिसतल्या आहेत, तर प्रश्नचिन्हाची जागी कोणता अंक असेल ?

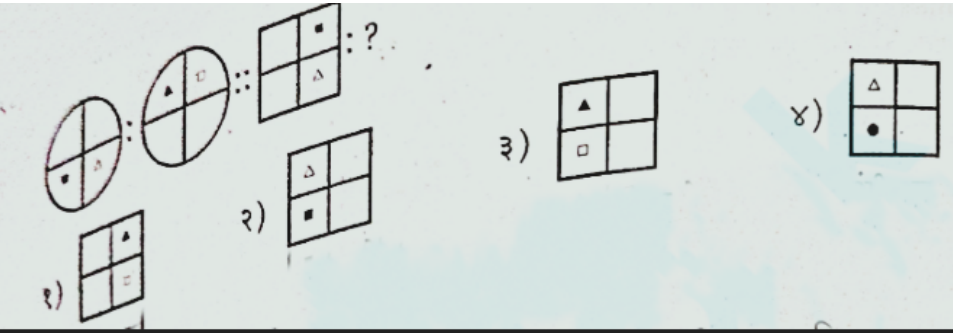

- (1) 1
- (2) 4
- (3) 5
- (4) 2

13 प्रश्नातील आकृतीवरून जोडणी संबंध ओळखा ?

- (A) 1.5
- (B) 27
- (C) 37
- (D) 2

14. प्रश्नातील आकृतीवरून जोडणी संबंध ओळखा ?

- (A) 1.5
- (B) 27
- (C) 37
- (D) 2

---

15. विद्यार्थ्यांच्या एका सोळा कोणांमध्ये दोन सोळा डाविकडून तेरा असं हरि उंचीचा आहे. त्यानी आपल्या सांगालो अदलाबदल केला किंवा सोळा डाविकडून सोळांणीहोते. तर रंगे एकट्टर किती विद्यार्थी होते ?

- (A) 28
- (B) 29
- (C) 27
- (D) 30

---

16. “भूलशिक्षण हा माझा विषय नाही,” हा शिक्षकाचे विधान ---

- (A) असत्य चुक आहे
- (B) असत्य बरोबर आहे
- (C) पूर्णपणे चुक आहे
- (D) पूर्णपणे बरोबर आहे

---

17. सहलीचा आयोजन करणे आणि विद्यार्थ्यांना ते सांगणे किंवा पालकांना सांगणे विद्यार्थ्यांना सहकार्य करायला काय करतात ?

- (A) ते विद्यार्थ्यांना स्वतःची जबाबदारी सांगतील
- (B) ते विद्यार्थ्यांना पालकांना सहकार्य करायला सांगतील
- (C) ते विद्यार्थ्यांना जबाबदारी सांगून त्यांची सहकार्य करण्यास सांगतील
- (D) ते विद्यार्थ्यांना सहकार्य करण्यास सांगतील

---

18. शिक्षकाची शालेय शिक्षणाची बुद्धिमत्ता उच्च असावी कारण .....

- (A) विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वपूर्ण आहे
- (B) विद्यार्थ्यांना अंतर्गत आकर्षण आवश्यक आहे
- (C) विद्यार्थ्यांना योग्य मार्गदर्शन देणे
- (D) योग्य विकास आवश्यक आहे

---

19. अध्यान हि भावनिक प्रक्रिया आहे.

- (A) कारण काही विद्यार्थी शिष्य देणे, बेसीत वर्तण करणे असे प्रकार अस्तित्वात तर, तुम्ही --
- (B) विद्यार्थ्यांना शाळेतील त्यांची नावे टाकण्यास सांगाल

- (C) स्वतः त्या विद्यार्थ्यांना शिका कराल
(D) बंगल्यात इतरे विद्यार्थ्यांच्या त्याच्या संबंध ठेवन नवे असे सांगाल
-

20. आजच्या शिक्षणाचा प्रमुख हेतू कोणता ?

- (1) विद्यार्थ्यांच्या सूत गुणांचा विकास साधण्यास त्यांना मदत करणे
(2) योग अभ्यासक्रमाची निवड करून विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करणे
(3) विद्यार्थ्यांना तत्त्वज्ञान समजण्यासाठी मदत करणे
(4) विद्यार्थ्यांना अंक आणि उपयोगी माहिती पुरवणे
-

21. ई-लर्निंग (E-learning) म्हणजे काय ?

- (1) शिक्षासिवाय अध्ययन
(2) संगणकावर अध्ययन
(3) ऑनलाइन अध्ययन
(4) दूरदर्शनावर अध्ययन
-

22. तुमच्या विषयाचा निकाल वाह्यदृष्टाती तुम्ही काय कराल ?

- (A) अत्यतिक तासिका घडेन
(B) अध्ययनातील घटी दूर करेल
(C) प्रश्नपत्रिका सोपी काढेन
(D) विद्यार्थ्यांना अधिक महत्त्वाचे प्रश्न देण
-

23. विद्यार्थ्यांमध्ये खेळाची आवड कशी निर्माण कराल ?

- (A) विद्यार्थ्यांना महत्त्व पटवाल
(B) विद्यार्थ्यांना महत्त्व पटवणी फिल्म दाखवाल
(C) विद्यार्थ्यांना भाग घेण्याची क्षमता कराल
(D) स्वतः विद्यार्थ्यांना मिसळून खेळ खेळाल
-

24. मानसिक समायोजन विद्यार्थ्यांना गती व भटकंती आलांद असलेल्या, तुम्ही -----

- (A) त्याला दुसऱ्या दिवशी शाळेचे भेद अस सांगाल
(B) घरि न पुनर्भल त्याला समज झाल
(C) त्याचे धरणे एकुण त्याला धीर हाल
(D) त्याला परस्पर समुपदेशन / डॉक्टर्सकडे पाठवाल
-

25. शिक्षणं शिक्षण दिते पाहिजे कारण -----

- (A) तो दुर्बल घटकातील आहेत
(B) तो लोकसंख्येच्या 50% इत्तञ्जा आहेत
(C) त्याच्या 30% जागा राहिव आहे
(D) ते महत्त्वाचे आहे
-

26. तुम्ही वर्गातील विद्यार्थ्यांचा आकारण रागवतात. थोड्या वेळाने तुमच्या लक्षात आले तुम्ही चुकीचं केले. तुम्ही काय करता ?

- (A) विद्यार्थ्यांना विनंती सांगाल
(B) वर्गात बाहेर पडेल
(C) विद्यार्थ्यांची क्षमा मागाल
(D) विद्यार्थ्यांना त्यांचा जुना चुका सांगाल
-

27. वातीतल पिरिणामकारक संप्रेषणासाठी पुढीलपेक्षा सर्वात महत्त्वाचे काय ?

- (A) विद्यार्थ्यांकडून सतत प्रत्यापण आणि न्यूसार योग बदल
(B) आधुनिक तंत्रज्ञानाचा भरपूर उपयोग
(C) कळवून विनोदी आणि रंगक उद्‌हरणांचा उपयोग
(D) वृत्तपत्रातील अधिक माहितीच्या अनुपबंधाने चर्चा
-

28. शिक्षणासाठी जे आवश्यक आहे ते शिकवण्याचे शिक्षकाचे कर्तव्य काय आहे ?

- (A) विद्यार्थ्यांना मानसिक दृष्टिकोन वाढवणे शिकवणे
(B) विद्यार्थ्यांना दयाळू व व्यावहारिक कौशल्य शिकवणे
(C) विद्यार्थ्यांना ज्ञान देणे व त्यांना तयार करणे शिकवणे
(D) विद्यार्थ्यांना योग्य आचारधर्म शिकवणे
-

1. कायमचा प्रश्न विचारलेला आहे, माहिती कशी सापडते ?

- (1) विद्यार्थ्यांसाठी बेझल करण्याची प्रक्रिया
  - (2) विद्यार्थ्यांसाठी उपयुक्त अभ्यास साहित्य
  - (3) विद्यार्थी संबंधित प्रमाण पत्र करणे
  - (4) सर्व विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्रे
-

29. शाळेतील शिक्षकांचे महत्वाचे कार्य काय आहे ?

- (1) प्रश्न उत्तर करण्यात मदत करणे
  - (2) छात्रांना सुसंस्कृत मार्गदर्शन करणे
  - (3) वाचन वाढविणे
  - (4) इतर कार्य
-

30. केंद्रबिंदू सुसंस्कृत शिक्षणाशी संबंधित उपाय म्हणजे काय ?

- (1) शिक्षक व विद्यार्थी यांच्यात निरंतर संवाद
  - (2) शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांसाठी उत्तम पर्यावरण तयार करणे
  - (3) शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांसाठी शिक्षण उपयुक्त ठरवणे
  - (4) शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांसाठी सहायक कार्यप्रणाली विकसित करणे
-

29. तुम्ही विद्यार्थ्यांना कौशलवृद्धी उपयोजित शिक्षकांनी त्यांचं सहकार्य शिकवण्यासाठी सांगणे

- (A) विद्यार्थ्यांची जबाबदारी ठरली आहे समजावे
  - (B) शिक्षणाच्या शिक्षण अंतर्करण महत्त्व देत आहेत असे समजावे
  - (C) शिक्षक विद्यार्थ्यांमध्ये नैतिक गुण विकसित करीत आहेत असे समजावे
  - (D) शिक्षक महत्त्वासमाप्त तंत्र वापरतात आहेत असे समजावे
-

30. वाचनाचे महत्त्व :

- (A) विद्यार्थी कारण वाचन करतात
  - (B) ताजा साहित्य बोलणार
  - (C) शब्द किव्हा अधिक निर्णायक मार्ग वापरले
  - (D) वाचन ध्वनि स्पष्ट करता
-

31. तुम्ही विद्यार्थ्यांना सर्व ज्ञान समाविष्ट केले. त्यांना आपले उदाहरण खूप माहितीपूर्ण अंश मागवले ।

- (A) वाचन समाप्त
- (B) शांतीतील विषय
- (C) शिक्षा कौशल
- (D) निवडक अध्ययन

---

1. शिक्षक सहाय्याची आवश्यकता असताना शिक्षक विद्यार्थ्यांना शिकवताना खालील गोष्टी चुकवू नयेत.

- (1) विद्यार्थ्यांना नवनवीन दृष्टिकोन देणे
- (2) विद्यार्थ्यांना स्पष्टता आणि साधेपणाने शिकवणे
- (3) विद्यार्थ्यांना नवीन तंत्रज्ञानावर प्रशिक्षित करणे
- (4) विद्यार्थ्यांना उत्तम शिकवणीची पद्धत देणे

---

32. शिक्षक सहाय्याची आवश्यकता असताना शिक्षक विद्यार्थ्यांना शिकवताना खालील गोष्टी चुकवू नयेत.

- (1) शिक्षक त्याला उत्तम समज देत नाही.
- (2) त्याच्या शिकवण्याच्या कार्यप्रणालीचा संदर्भ घेतला जातो.
- (3) शिक्षक त्या व्यावसायिक कार्यासाठी योग्य नाही.
- (4) शिक्षक विद्यार्थ्यांना हसत हसत शिकवू शकतो.

---

33. ग्रंथाच्या विद्यार्थ्यांतील पेक्षा उत्तम लेखनाची वैशिष्ट्य लिखित यावत मध्ये तुम्ही ----

- (1) त्यांना चांगले लिखित चाल
- (2) लेखन शुद्धतेत सुधारित वापरा
- (3) संयम लेखनातील योग्य अभ्यास पद्धत वापरा
- (4) चांगले लेखन पाठ करायला सांगाल

---

34. विद्यार्थ्यांचे मूल्यांकन पुढील पद्धती कोणत्या प्रकारे करणे तुम्ही प्राथमिक ठरवले ?

- (1) पाठ्यपुस्तकातील प्रश्न परीक्षेत विचारणे
- (2) पाठ्यपुस्तकातील प्रश्नांसमोर प्रश्न विचारणे
- (3) पाठ्यपुस्तकाच्या वेगळे पण अभ्यासकरमाशी संगठित प्रश्न विचारणे
- (4) काही सोपे आणि काही कठीण प्रश्न विचारणे

---

35. शाळेतील पालक दिन साजरा करण्याचा उद्देश कोणता ?

- (1) शिक्षकांना व पालकांची ओळख वाढवावी
  - (2) मुलांच्या प्राथमिक पालकांकडून माहिती घ्यावी
  - (3) मुलांच्या प्राथमिक शिक्षक व पालक यांच्या परस्परांत सहयोग मिळवावे
  - (4) पालकांना मुलांचे मनोरंजनाचे कार्य पाहता येते
-

36. भारताच्या सीमेला ---- देशाच्या सीमा रेखा करतात.

- (A) सात
  - (B) पाच
  - (C) आठ
  - (D) दहा
-

37. बाल शिक्षणाशी संबंधित व्यक्ती,

- (A) तारबाई मोडक
  - (B) अनुताई वाघ
  - (C) गिजुभाई बधेका
  - (D) महर्षी कर्वे
-

38. 13 जून 2004 रोजी भारतीय शिक्षणात ---- ही महत्त्वाची घटना घडली.

- (A) राष्ट्रीय अभ्यासक्रम स्वरूपाची निर्मिती
  - (B) राष्ट्रीय शैक्षिक आयोगाची स्थापना
  - (C) राष्ट्रीय ज्ञान आयोगाची स्थापना
  - (D) त्या घटनेद्वारे दुसरीतिसार ६, ते १४ वयातील बालकांसाठी मोफत व सक्तीचे शिक्षण एक --- हक आहे.
-

39. या घटनेद्वारे दुसरीतिसार ६, ते १४ वयातील बालकांसाठी मोफत व सक्तीचे शिक्षण एक --- हक आहे.

- (A) जन्मसिद्ध
- (B) कायदेशीर

- (C) शैक्षिक
(D) मूलभूत
-

40. राष्ट्रिय विज्ञान दिन हा खालीलपैकी कोणत्या शास्त्रज्ञाच्या आदर्शार्थ साजरा केला जातो ?

- (A) डॉ. सी. के. रामन
(B) डॉ. होमी भाभा
(C) आर्थभट
(D) डॉ. जगदीशचंद्र बोस
-

41. सामान्य पिकांसाठी योग्य सुपीक मुळेचा सामूहिक (pH मूल्य) ---- असतो.

- (A) 9 ते 10
(B) 6 ते 7
(C) 4
(D) 3
-

42. जाहाज व विमानाचे त्याचे लवलाही न दिसता पूर्णपणे महात्त्वाचे युग जगा कोणी ?

- (1) पामा कॅनाल रिजन
(2) डेड सी
(3) बॅस्मुडा ट्रॅनल
(4) बेरींग स्ट्रीट
-

43. इंटरनेट म्हणजे काय ?

- (1) शैक्षणिक संदर्भातील संगणकाचे नेटवर्क
(2) जागतिक संगणक धारकांनी एकमेकाशी अंतर्क्रिया करण्यासाठी उपलब्ध सुविधा
(3) कोणत्याही संदर्भातील नेटवर्क
(4) शैक्षिक संदर्भातील नेटवर्क
-

44. इस्तमालातील क्षमासाहाय्यी नलिकामध्ये ----- वायू असतो.

- (1) ऑक्सिजन व नायट्रोजन
(2) ऑक्सिजन व हेलियम

- (3) ऑक्सिजन व कार्बनडायऑक्साईड
(4) शुद्ध ऑक्सिजन
-

45. साहित्यिक धरोहरासाठी साहित्यक्षेत्रातील उपकृतामध्ये अथवा सरकारच्या राजनैतिक धोरणांचा -- काय ?

- (A) आनंद यादव
(B) गंगा हरि पाटील
(C) गंगा हरि पाटील नावाने गोठवले जाणारे काय ?
(D) गंगा हरि गंगोईट
-

46. जगातील कोणते दोन आंतरराष्ट्रीय क्रीडांगण आहेत ?

- (1) 2008
(2) 2007
(3) 2009
(4) 2010
-

47. महात्मा गांधीजींनी इतरांना स्थापन केलेल्या स्थान कोणत्या नावाने प्रसिद्ध आहे ?

- (1) नेपाळ
(2) एनएफ
(3) प्रेग्रस
(4) कोबा
-

48. 2010 मध्ये कोणते वर्ल्ड कप फुटबॉल स्पर्धांचे आयोजन केले आहे ?

- (1) झांबिया
(2) नॅम्बीया
(3) दक्षिण आफ्रिका
(4) केनिया
-

49. सद्याच्या वेतन आयोगाचे अध्यक्ष ----- आहेत.

- (1) ना. को. एन. श्रीकृष्ण
  - (2) डॉ. सी. रंगराजन
  - (3) प्रा. जे. एस. माधु
  - (4) के. एन. तिवारी
-

50. PAN (पॅन) चे विविध रूप कोणते ?

- (1) पर्सनल अकाउंट नंबर
  - (2) प्रोफेशनल अकाउंट नंबर
  - (3) प्राथमिक अकाउंट नंबर
  - (4) परमाण्ट अकाउंट नंबर
-